A°. 1856. **Opregte** **Vrijdagsche** N°. 46.

HAARLEMSCHE COURANT

van 22 Februarij.

[*Bij* N°. 46 *dezer Courant behoort een Vervolg.*]

WEENEN, 18 Februarij.

De russische gezant, prins *Gortschakoff*, heeft gisteren depeches van den russischen staats-kanselier, graaf *Nesselrode*, ontvangen, welker inhoud bevredigend is geoordeeld. Naar men verneemt, betreffen zij de instructien, welke aan de russische gemagtigden, graaf *Orloff* en baron *v. Brunnow*, zijn gegeven. — Hier te lande vleit men zich meer en meer, dat de westersche mogendheden, bij de overweging der vredes-preliminairen, van eene wenschelijke matiging zullen doen blijken.

Zoo gemeld wordt, heeft men van de zijde der oostenrijksche Regering zich tot den pausselijken Stoel gewend, met het zeer ernstig verzoek, dat van dien kant de noodige maatregelen zullen worden genomen om al de prelaten in de oostenrijksche Staten te doen gevoelen, dat zij zich behooren te onthouden van eenzijdige en willekeurige verordeningen, waardoor het gezag der Rijks-regering tegenover de bevolking in de waagschaal zoude kunnen worden gesteld, en in elk geval met het openbaar maken van kerkelijke verordeningen te wachten tot dat de beraadslagingen over de invoering van het concordaat zullen zijn afgeloopen. — Het zal te bezien staan, of deze pogingen doel zullen treffen; zoo veel is zeker, dat de prelaten in de organen van de partij der Jezuiten krachtige verdedigers vinden.

— Heden is het agio van het zilver tot $5^1/_2$ gedaald. Sedert zeven jaren is deze koopwaar niet tot dergelijken prijs verhandeld.

VAN DEN RIJN, 20 Februarij.

De generaal *Gortschakoff* heeft, het stadhouderschap van Polen aanvaardende, de bewindslieden toegesproken, en hun betuigd, dat hij zich zoude beijveren om de smart te verzachten, welke het verlies van zijn waardigen voorganger hun moest baren. Hij heeft bij die gelegenheid met veel lof gewaagd van de betoonde dapperheid der uit Polen afkomstige manschappen, bij den laatsten strijd ter verdediging van den russischen grond, en van de eereplaatsen, welke verscheidene hunner in het russische leger bekleeden. — Men had wel gewenscht, dat de generaal ook een woord had gezegd, betreffende den vrede; doch hij heeft dit punt niet aangeroerd.

— Men beweert, dat, bij de opening van de Conferentie te Parijs, dadelijk van de zijde der gevolmagtigden der geallieerde mogendheden eene door hen geteekende nota aan de gemagtigden van Rusland zal worden medegedeeld, welke de bepalingen zal inhouden, welker aanneming of afwijzing beslissend zal zijn voor het herstel van den vrede, of het voortzetten van den oorlog; — welke bepalingen met zoo veel klaarheid en juistheid zullen zijn opgesteld, dat zij, door de eenvoudige onderteekening van al de gemagtigden, als vredes-preliminairen zullen kunnen worden beschouwd.

PARIJS, 19 Februarij.

De heer *von Loevenhielm* is, wegens zijne gevorderde jaren, ontslagen als gezant van Zweden en Noorwegen bij de Regering alhier, welke betrekking hij gedurende vele jaren heeft bekleed, en in welke hij zich de achting van al de leden van het corps-diplomatique in hooge mate heeft verworven. Als zijn opvolger is benoemd de heer *von Manderstroem*, de tegenwoordige zweedsche gezant te Weenen. De laatstgenoemde diplomaat is gisteren hier aangekomen.

— In den *Moniteur* wordt heden de aandacht gevestigd op eene mededeeling, voorkomende in eene oostenrijksche correspondentie, als welke van het hoogste belang is voor de toekomst van het handels-verkeer tusschen Frankrijk en Oostenrijk. De zaak betreft den aanleg en de voltooijing van spoorweg-linien, welke bestemd zijn om de fransche en rijnsche spoorwegen in verband te brengen met het oostenrijksche spoorweg-stelsel, 't welk eenmaal het voornaamste verbindingspunt zal zijn voor den grooten orientaalschen spoorweg naar Konstantinopel. — Bij besluit van 8 Februarij is concessie verleend voor den spoorweg van Weenen naar Linz, met zijtakken naar Salzburg en naar Passau. Deze linien hebben eene lengte van 55 mijlen en zullen binnen vijf jaren voltooid moeten zijn. Een gedeelte van de rente moet door den Staat worden gewaarborgd.

In den *Moniteur* wordt te kennen gegeven, dat de wijze, waarop die zaak door de oostenrijksche Regering wordt behandeld, allezins goedgekeurd verdient te worden, en dat door de daartestellen ondernemingen voor geheel Europa de meest wenschelijke vooruitzigten worden geopend.

— Ter zake van democratische woelingen, welke onlangs te Bordeaux hebben plaats gehad en die aanleiding hebben gegeven tot het gevangennemen van een groot aantal verdachte lieden, is de prefect van het departement der Gironde naar deze hoofdstad ontboden, ten einde het Centrale Bewind intelichten omtrent de redenen, welke aanleiding hebben gegeven tot de beweging. De genoemde ambtenaar heeft, naar men verzekert, bij deze gelegenheid de aandacht der bewindslieden gevestigd op de vereenigingen tot het verleenen van wederzijdschen onderstand en op de wijze, waarop deze van wege de Regering met de beste bedoelingen zijn georganiseerd, doch waardoor aan de democratische volksleiders de gelegenheid is gegeven, om met elkander in betrekking te komen en zich omtrent bijzondere bedoelingen te verstaan. De bewindslieden zullen weldra maatregelen nemen in verband met het uitoefenen van een naauwkeurig toezigt op het personeel dezer inrigtingen van liefdadigheid.

— Het is niet te verwonderen, dat de algemeene aandacht zeer sterk gevestigd is op de wijze, waarop de baron *von Brunnow* door den Keizer is ontvangen. De voorstanders van den vrede hebben met eenig leedwezen vernomen, dat die ontvangst vrij koel is geweest. Van eene vrij onpartijdige zijde wordt inmiddels te dezer zake aangemerkt, dat uit den aard der zaak het onderhoud de sporen heeft moeten dragen van de tusschen Frankrijk en Rusland bestaande gespannen betrekking, en dat uit hetgeen thans heeft plaats gehad zeer ten onregte zou worden afgeleid, dat de Keizer blijken van wantrouwen had aan den dag gelegd omtrent de bedoelingen van den russischen diplomaat.

Terwijl al de overige gevolmagtigden door den Keizer ten gehoore zijn ontvangen in hunne diplomatieke uniform, is de baron *von Brunnow* voor Z. M. verschenen in de gewone burgerlijke kleeding. Te dezer zake wordt aangemerkt, dat de russische vertegenwoordiger niet heeft kunnen optreden in een diplomatiek karakter, omdat Frankrijk Keizer *Alexander* nog niet heeft erkend; — dat uit dien hoofde de baron *von Brunnow* door den groot-ceremoniemeester aan Z. M. niet anders is voorgesteld kunnen worden, dan als een vreemdeling van aanzienlijken stand.

— In het ultramontaansche hoofdorgaan *l'Univers* leest men heden het navolgende betoog, in antwoord op de weinig vredelievende redeneringen van de *Times* en andere britsche dagbladen:

„ Algemeen gelooft men, dat in de Conferentie, welke te Parijs zal worden geopend, het herstel van den vrede zal worden bewerkt. Het dagblad de *Times* is daarover zeer misnoegd, en werpt te dezer zake Frankrijk op eene zeer onhandige wijze eenige beleedigingen naar het hoofd. Het verontrust zich over de vriendschappelijke betrekking, welke tusschen de fransche en oostenrijksche Regeringen bestaat, en zou uit dien hoofde niet weinig tevreden zijn, ingeval wij in eenen nieuwen oorlog konden worden gewikkeld. Dit zou er door kunnen, als Engeland met ons slechts voor de helft in het gevaar deelde. De oorlog in de Krim heeft inmiddels getoond, in welke verhouding Engeland zich naast ons kon scharen gedurende den werkdadigen krijg. De *Times* is in dit opzigt met ons van hetzelfde gevoelen, en verklaart, dat de toekomst het deel is van Engeland, welks vloten onverwinnelijk zijn, welks landmagt ontzettend zal worden, en wat des meer zij. Dit alles nu is goed en wel, maar komt een weinig te laat; gedurende den oorlog had Engeland moeten toonen, over welke hulpmiddelen het te beschikken had. Wij zijn het toch niet die sir *Charles Napier* hebben belet om Kroonstadt te bemagtigen. En wat nu de landmagt aangaat, daarover valt niet te spreken. Zoolang de actie van Engeland zich bepaalt tot redeneringen en patriottische volksvergaderingen, is het gevaar voor den vijand niet groot. In de britsche dagbladen is de oorlog zeer populair, tot niet weinig genoegen der engelsche straatjongens en ledigloopers; maar het dienst nemen „ dit is de vraag" zooals de Engelschen plegen te zeggen. Hadden onze geallieerden een 200,000 tal manschappen naast ons in 't geweer te brengen, dan konden wij ons gemakkelijk met elkander verstaan. Het einde van de geschiedenis is het slagveld, en de legers strekken ten maatstaf van de kracht der natien. De *Times* spoort de engelsche vertegenwoordigers aan om in het Congres van Parijs den toon van eenen lord *Castlereagh* te voeren. Uitmuntend! Maar achter lord *Castlereagh* was het zwaard van *Wellington*. Noch Frankrijk, noch Engeland zijn thans in den toestand, waarin zij verkeerden op den dag na den slag van Waterloo, en de *Times* loopt gevaar van harde teregtwijzingen te zullen ontvangen. Had dat blad eenigen eerbied voor zich zelf gehad, dan zou het de *Bourbons* niet van dubbelhartigheid hebben beschuldigd, en tevens hebben te kennen gegeven, dat het de bedoelingen der tegenwoordige fransche Regering wantrouwt. Alzoo blijkt het thans, dat geene onzer Regeringen de kunst heeft verstaan om Engeland te behagen. Deze door de *Times* afgelegde getuigenis is gewisselijk niet in haar nadeel. In onze oogen hebben zij haar pligt betracht, als zij slechts de eer en de waardigheid van Frankrijk hebben gehandhaafd. Hebben zij zich meermalen in het binnenland bedrogen, zoo geeft zulks aan den vreemdeling geenszins het regt om hare goede trouw in twijfel te trekken. In elk geval zou het vreemd zijn, dat het verwijt van de overzijde van het Kanaal kwam. De welwillendheid, welke men aan geallieerden verschuldigd is, veroorlooft ons niet om de fransche dubbelhartigheid met de britsche opregtheid te vergelijken. Maar wij vermanen de *Times* om een weinig minder hoogen toon te voeren. De Conferentie zal zijn, wat zij behoort te wezen. De engelsche diplomaten zullen even redelijk zijn als de overige. De toestand, welke voor de oorlogvoerende partijen uit den oorlog is ontstaan, waarborgt ons zulks ten volle."

Dit betoog is in meer dan een opzigt merkwaardig. Vooral verdient het opmerking, dat thans de vrede wordt voorgestaan van wege de ultramontaansche partij, welke nog niet lang geleden heeft beweerd, dat de oorlog moest worden voortgezet, omdat de Kerk alsnog van den vrede geene voordeelen zou trekken.

In het genoemde clericale orgaan wordt mede de aandacht gevestigd op de tegenwoordigheid des Sultans op de danspartijen, welke zijn gegeven door de engelsche en fransche ambassades te Konstantinopel. In dat blad komt met zoovele woorden voor, dat eene der gasten op het engelsche bal gecostumeerd was als eene aanzienlijke turksche vrouw, 't welk aanleiding had gegeven tot het gerucht, dat de Padishah eene zijner Sultanes had medegebragt.

Inmiddels leest men in *l'Univers*, dat de Sultan door lord *Redcliffe* met zeer veel onderscheiding is ontvangen, en dat zijne komst in het hôtel der britsche ambassade is aangekondigd door een salvo uit het geschut, geplaatst op het naburige Galata-paleis. Als ter loops wordt in dat blad aangemerkt, dat de Engelschen zich van dat paleis hebben meester gemaakt om het als een magazijn intergten, maar dat het desgevorderd zal kunnen worden ingerigt als eene voortreffelijke citadel, welke Pera, Galata en den ingang van de haven van Konstantinopel bestrijkt.

Het republikeinsch-gezinde dagblad *le Siècle* voert steeds een zeer oorlogzuchtigen toon, en schijnt meer en meer de voortzetting van den krijg te verlangen, naar gelang de wensch naar den vrede levendiger wordt in de clericale en andere organen. De schrijvers van *le Siècle* hebben zich een heftigen uitval veroorloofd tegen het *Journal des Débats*, ter zake van de wijze, waarop in dat blad laatstelijk is gesproken over het niet noodzakelijke der slechting van de marine-werken te Nicolaijeff; zij verwijten die van de *Débats*, dat zij geheel op de hand van Rusland zijn. Heden wordt deze uitval van de *Siècle* in de *Débats* nadrukkelijk beantwoord. Het verdient inmiddels de aandacht, dat ook het half-officiële orgaan *le Pays* opkomt tegen hetgeen laatstelijk in de *Débats* is verkondigd omtrent het behoud van Nicolaijeff voor Rusland.

PARIJS, 20 Februarij.

Het artikel, 't welk gisteren door het dagblad *le Siècle* is medegedeeld, in antwoord op hetgeen door de *Débats* is aangevoerd, is heden in den officiëlen *Moniteur* overgenomen, en schijnt daardoor eene bijzondere beteekenis te hebben erlangd. Het heeft in eenige kringen een onaangenamen indruk gemaakt, en zelfs tot eenige daling der fondsen ter beurze aanleiding gegeven. — Naar men verzekert, wordt de *Siècle* thans ingelicht van de zijde der britsche ambassade. Vroeger, tijdens de heer *Drouin de Lhuijs* aan 't Bewind was, stond dat dagblad somwijlen in verband met het ministerie van Buitenl. Zaken.

— Het voornaamste onderwerp der gesprekken van den dag is thans de aanstaande opening der Conferentie, welke aanvankelijk was bepaald op zaturdag aanstaande, doch, volgens een der ochtendbladen [en alzoo niet, zooals door den telegraaf was medegedeeld, volgens den *Moniteur*] niet eer dan op 25 Februarij zal kunnen plaats hebben. Graaf *Orloff* wordt heden of morgen verwacht en, naar men rekent, zal *Ali-bassa* mede weldra hier kunnen aankomen. [Met den telegraaf is vernomen, dat *Ali-bassa* in den loop van donderdag den 20sten te Marseille is aangekomen.]

Van verschillende zijden wordt bevestigd, dat de gevolmagtigden, onder het voorzitterschap van graaf *Walewski*, in alphabetische orde zitting zullen nemen. Baron *von Brunnow* en lord *Cowley* hebben elkander ontmoet en elkander beleefd, doch uiterst koel, bejegend. De russische gezant moet hebben verklaard, dat hij zich volstrekt niet mogt uitlaten over de staatkundige aangelegenheden, omdat hij slechts eenen tweeden rang bekleedde en graaf *Orloff* bekend was met de laatste instructien der russische Regering.

— Volgens eene telegrafische depeche uit Madrid, gedagteekend 19 Februarij, had de maatschappij le Crédiet Mobilier hare statuten aan de spaansche Regering medegedeeld. Het was nog niet bekend, wie als bestuurders van die inrigting zouden optreden.

Men meende te Madrid te kunnen verzekeren, dat het ontwerp van den minister *Santa-Cruz*, niet dan met meer of minder belangrijke wijzigingen zou worden goedgekeurd.

— De partij der Legitimisten heeft een verlies geleden door het overlijden van den heer *Chapot*, een der secretarissen der gewezen Wetgevende Vergadering. In een der hoofdkerken alhier is gisteren, ter nagedachtenis van den heer *Chapot*, die in het door den graaf *de Chambord* bewoonde paleis is gestorven, eene lijkdienst gehouden, welke door een aantal aanzienlijke Legitimisten en ook door eenige Orleanisten is bijgewoond.

LONDEN, 19 Februarij ('s avonds).

Het Huis der lords heeft gisteren op nieuw gehandeld over de benoeming van sir *J. Parke* tot pair en lid dier vergadering; doch er is geen besluit dienaangaande genomen. Lord *Lyndhurst* heeft voorgesteld, bepaaldelijk te verklaren, dat de benoemde niet geregtigd is om zitting in het Huis te nemen.

— Even als de begrooting voor de zeemagt, levert ook die voor de landmagt het bewijs op, dat ons gouvernement, zoo als in de troonrede bij het openen van het Parlement is aangekondigd, de noodige maatregelen neemt om den oorlog met kracht te kunnen voortzetten, indien onverhoopt de vrede niet gesloten mogt worden. De Regering verlangt, volgens de begrooting voor het nieuwe dienstjaar, ingaande met April aanst., in dienst te houden 246,716 man (behalve ongeveer 26,000 man in O. Indie), dat is omstreeks 30,000 man meer dan verleden jaar. Werkelijk echter zal het leger met meer dan die 30,000 man versterkt kunnen worden, want niet het geheele getal der manschappen, welker in dienst neming verleden jaar is toegestaan, is ingelijfd. — Onder de corpsen, die versterkt zullen worden, zijn: de kavallerie van linie, van 11,125 tot 15,509 man; de rijdende artillerie, van 1337 tot 1678 man; een nieuw corps ruiterij, behoorende tot de vreemden-legioenen, ter sterkte van 1500 man; de veld-artillerie, van 17,345 tot 21,813 man; het corps der sapeurs en mineurs, van 3140 tot 4314 man; de vreemden-legioenen, van 14950 tot 20,201 man; de infanterie van linie, van 149,000 tot 154,000 man. De garde zal niet vermeerderd worden. Onder de verleden jaar opgerigte of aanmerkelijk uitgebreide corpsen behooren: het corps voor de transportdienst te lande, ruim 9000 man (Europeanen), met 24000 trek- en lastdieren; het corps der geneeskundigen, omstreeks 1200 man, en het corps der militaire werklieden, van omstreeks 3000 man.

De burger-militie zou 127,000 man moeten tellen, doch bestaat werkelijk slechts uit ongeveer 80,000 man. Dit

getal rekent men echter voldoende voor de dienst, waartoe de militie bestemd kan worden.

— De admiraal *Rich. Dundas*, welke op nieuw tot bevelhebber van de britsche vloot in de Oostzee benoemd is, zal eerstdaags zijne vlag hijschen, en over een paar weken, met eenige schepen en kanonneerbooten, naar die zee vertrekken. Onder hem zal de s. b. n. *Baynes* het bevel voeren. — De s. b. n. *Mich. Seymour* is benoemd tot bevelhebber der britsche zeemagt in O.-Indie.

Heden gaan te Portsmouth 500 man der militie van Lancashire en Oxford aan boord van de *Cleopatra*, om naar Korfu overgebragt te worden. — Aanstaanden zaturdag vertrekken ruim 500 man van het staande leger naar Malta. — De Admiraliteit heeft last gegeven om een aantal groote transport-stoomschepen gereed te maken, ten einde op 't eerste bevel troepen naar elders overtebrengen.

— De brieven uit het engelsche leger bij Sebastopol van 5 Februarij behelzen geen ander nieuws van belang, dan dat het doen springen van fort Nicolaas volkomen gelukt was. Dit fort besloeg bijna de geheele vooruitspringende landtong, die de zuid-haven van de artillerie-baai scheidt, en bestreek de haven van Sebastopol van den ingang af; nu ligt het geheel in puinhoop. De noodige werken om dit fort te sloopen zijn, zoo als bekend is, door de fransche ingenieurs aangelegd.

— Uit de jongste berigten uit Nieuw-York blijkt, dat het Congres, om eindelijk tot eene beslissing aangaande het voorzitterschap te geraken, vóór de verkiezing van den heer *Banks* tot voorzitter, besloten had, dat geene volstrekte meerderheid tot de verkiezing noodig, maar eene betrekkelijke meerderheid voldoende zou wezen. Daarop hebben zich 103 stemmen voor den heer *Banks*, 100 voor den heer *Aiken* en 11 voor drie andere personen verklaard, en is alzoo de eerstgenoemde geproclameerd als de verkozene. Een daarop door de tegenpartij gedaan voorstel, om de verkiezing voor onwettig te verklaren, is verworpen met 156 tegen 39 stemmen.

Den 5den Febr. heeft de Senaat op nieuw gehandeld over het geschil met Engeland, betreffende Centraal-America. De heer *Foot* heeft eene oorlogzuchtige rede gehouden en een voorstel gedaan van nagenoeg gelijken inhoud als dat van den heer *Seward*. De vergadering is uiteengegaan, zonder eenig besluit te hebben genomen.

— Behalve de vijf millioenen, die bij wege van leening opgenomen zullen worden, zal een bedrag van drie millioenen aan schatkistbiljetten in gevestigde schuld veranderd worden, ter voorziening in de behoefte der schatkist. Het is echter te verwachten, dat deze sommen daartoe niet voldoende zullen wezen, en dat mitsdien in den loop van het jaar op nieuw tot dat einde een maatregel genomen zal moeten worden. Dit vooruitzigt drukte heden de beurs, zoodat de prijs der 3 pc. gecons. resc. zich niet boven 90⅞ verhief.

's GRAVENHAGE, 20 Februarij.

Z. M. de Koning heeft benoemd tot scheepsklerken bij de nederlandsche zeemagt *F. T. Courier dit Dubikart*, *J. H. Breijtspraak*, *L. F. C. Seelking* en *C. J. P. Furnée*.

— In de Afdeelingen van de Tweede-Kamer der Staten-generaal wordt het onderzoek over de voorgedragene wet op het lager onderwijs nog voortgezet.

's GRAVENHAGE, 21 Februarij.

In de bijeenkomst der Tweede-Kamer van heden is ingekomen een ontwerp van wet, houdende wijziging der wet van 6 Maart 1852 tot regeling der jagt en visscherij.

Verscheidene verzoekschriften, o. a. bedenkingen inhoudende tegen de ontwerpen van wet op het lager onderwijs, — tot wijziging van eenige bepalingen der kieswet, — op de regterlijke organisatie, enz. zijn verzonden naar de commissie voor de verzoekschriften.

Tot rapporteurs voor het ontwerp van wet nopens het lager onderwijs zijn door de Afdeelingen benoemd de heeren *Thorbecke, ten Cate, Bosscha, v. d. Poel* en *Heemskerk*; — en tot leden der commissie, ingevolge het voorstel van den heer *van Hoëvell*, betreffende het misbruik van sterken drank, de heeren *Wintgens, v. Bosse, v. Lennep, Mackay* en *v. Zuylen*.

De commissie voor de verzoekschriften heeft daar verslag uitgebragt omtrent eenige adressen, o. a. betreffende het ontwerp van wet tot verandering van eenige bepalingen der kieswet. Een dezer adressen over dit ontwerp was van 530 kiezers in het district Almelo, welke verzoeken, dat dit district onveranderd behouden blijve; alsmede een adres van 120 kiezers uit Hulst. — Al deze stukken zullen ter griffie nedergelegd worden.

HAARLEM, 21 Februarij.

Het parijsche blad *le Siècle* heeft het *Journal des Débats* vrij hevig aangevallen over de door dit dagblad gegevene uitlegging aan het vijfde punt der ontwerpen vredes-preliminairen. De *Moniteur* heeft het betoog van *le Siècle* overgenomen, en dit is niet onopgemerkt gebleven. Sedert heeft echter het half-officiële dagblad *le Constitutionnel* verkondigd, dat het bedoelde betoog bij vergissing in het officiële dagblad was opgenomen geworden.

Prins *Jerôme* heeft gisteren verscheidene leden der Conferentie ontvangen.

Een telegr. berigt uit Marseille meldt, dat het stoomschip *Sané*, hetwelk Konstantinopel den 14den Februarij verlaten had, daar is aangekomen, aan boord hebbende den turkschen gemagtigde voor de Conferentie, *Ali-bassa*. Deze zou ten spoedigste de reis naar Parijs voortzetten. — Met dit schip zijn een groot aantal kanonnen van het tooneel des oorlogs teruggekomen. — Door groote aanvoeren van graan waren de prijzen dalende. Zoo ook te Alexandrie.

Naar luid van de bij de Regering opgemaakte staten, bedroeg de bevolking des Rijks op den 31sten December des jaars 1800 vier en vijftig: wettelijk 3,195,210 (mann. 1,570,241 en vrouw. 1,624,969) en feitelijk 3,238,753 (1,599,382 mann. en 1,639,371 vrouw.) Gedurende 1854 zijn geboren 56,351 jongens en 53,212 meisjes, te zamen 109,563; en bedroeg het getal der overledenen 81,794, als 41,446 mann. en 40,348 vrouw. geslacht.

— In Zuid-Holland zal de jagt op het waterwild den 15den Maart aanstaande worden gesloten, en zullen ook de visscherijen van dien dag af tot den 15den Mei gesloten zijn, met uitzondering van het visschen op aal of paling, doch niet anders dan met aalkorven.

— Bij de aanbesteding, aan het provinciaal bestuur van Noord-Holland, van het in verband brengen van de nieuwe koopvaarder schutsluis aan het Nieuwe-Diep met de haven en met het Noord-Hollandsche-kanaal, en van eenige daartoe betrekking hebbende werken, is gebleken de minste inschrijver te zijn *G. Schalk*, te Buiksloot, voor *f* 128,900.

— Gisteren (woensdag) namiddag heeft te Amsterdam een hevige brand gewoed in twee pakhuizen op het Prinsen-eiland, waarin steenkolen, gaz-coke en granen geborgen waren. De beide pakhuizen zijn, oudanks de werking van 8 brandspuiten, zoo zwaar beschadigd, dat zij later in den avond ineengestort zijn. Men schrijft den brand toe aan het broeijen der steenkolen.

— Van 9 tot en met 15 Februarij zijn in Vriesland 143 runderen aan de longziekte gestorven, of te dier zake afgemaakt. Totaal in dit jaar 940.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 21 Februarij. Den 20sten dezer in Texel binnengekomen: *Johanna*, Larssen, Libau; en uitgezeild: *Henriette Geertruida*, Dijker, Havana; *de Jonge Walrave*, Gnodde, Palermo; *Verwachting*, Mets, la Rochelle; *Jantina*, Olthof, Newcastle; *Thalia*, Rogers, Hull. Wind o. n. o.

Den 20sten dezer in Helvoet binnengekomen: de stoomb. *Gironde*, Havre; *Pelican*, Hull; *Aurora*, Martinussen, Kjerteminde, l. v. Texel; en uitgezeild: *Carolina*, Koning, Boston; *Niessina Beerta*, Boer, Havre; *Albert van Panhuys*, van der Ley en *Waakzaamheid*, Lovius, beide naar Liverpool; de stoomb. *Swanland*, Hull.

Den 18den dezer te Vlissingen binnengekomen: *Alberdina Tjetskina*, van den Bos, Triest.

Den 1sten dezer van Venetien uitgeklaard: *Juno*, Rosbergen, Konstantinopel; 11 dito *Gezusters Boll*, Engelsman, Liverpool; 12 dito *Gesina*, van Sluis, Antwerpen.

Den 13den dezer van Triest uitgezeild: *Venus*, Pieper en *Sjoukje Alida*, Hazewinkel, beide naar Hamburg; 14 dito *Hilke*, Wey, Konstantinopel.

Den 8sten dezer te Malta binnengekomen: *Fortuna*, Noordhoek, Lissabon; 11 dito *Trekvogel*, den Breems, Konstantinopel; en uitgezeild: 8 dito *Ardina*, van der Weyden, Falmouth.

Den 13den dezer van Genua uitgezeild: *Johanna Catharina*, van Loon, Newjork.

Den 16den dezer van Marseille uitgezeild: *Stad Edam*, Schuring, Amsterdam.

BRINDISI, 9 Februarij. Het schip *Maria Catharina*, kapt. Poel, van Triest naar Rotterdam, alhier in de nabijheid gestrand; had gisteren acht voeten water in het ruim; eene stoomboot is derwaarts afgezonden om het, zoo mogelijk, aftebrengen.

CADIX, 7 Februarij. Het schip *de Marne*, kapt. Beukema, van Cardiff naar Konstantinopel, is alhier met schade binnengeloopen.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

21 *Februarij* 1856. 4½ *ure*.

		van	*tot*	*gebl.*
NEDERL., Werkel. Schuld	2½ pct.	63 5/16	⅜	—
" "	3 "	75¼	5/16	75¼
" "	4 "	92 15/16	93 1/16	—
Amortisatie-Syndicaat	3½ "	90½	—	—
Handelmaatschappij	4½ "	—	—	—
Oost-Indische Leening	4 "	92½	—	—
Aand. Holl. Spoorweg		—	—	—
Leen. " "	4½ pct.	—	—	—
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ "	—	—	—
FRANKRIJK, Certificaten	3 "	68⅝	—	—
"	4½ "	—	—	—
RUSL., Obl. Hope & C°.	5 "	101⅝	¾	101⅝
" " 1828/1829	5 "	101¼	⅜	101¼
Certificat. " 1831/1833	5 "	88	—	—
" " 1840	4 "	80⅞	81	80⅞
" bij Stieglitz	4 "	80⅜	¾	80⅜
" " " N.	4 "	—	—	—
Inschr. in Assignatiën	6 "	—	—	—
Certific. van "	6 "	62¾	—	—
POLEN, Aandeel. 1835, fl. 500	*f*	149½	—	—
Obligatiën	4 pct.	76	—	—
SPANJE, Obligatiën	1¼ "	23⅝	¾	23⅝
"	3 "	42¾	—	—
" Binnenl.	3 "	37¾	13/16	37¾
Amortisable		6 7/16	½	—
Bew. Coupon		4¾	—	—
OOSTENR., Oblig. bij Goll.	5 pct.	79½	—	—
" " "	4 "	63½	—	—
" Metaliek	5 "	76 7/16	⅝	76 7/16
" " N. 1849 à 1854	5 "	82 7/16	½	82 7/16
" "	2½ "	39 5/16	7/16	39 5/16
BELGIE	2½ "	—	—	—
Rotschild	2½ "	—	—	—
"	4½ "	—	—	—
BRAZILIE, Geldl. 1824, £ 100	5 "	—	—	—
" " £ 200	5 "	—	—	—
PORTUGAL, Oblig.	3 "	43½	9/16	43½
" difired	3 "	—	—	—
Binnenlandsche à 1 conto	5 "	—	—	—
PERU, Geldl. 1849, thans	4½ "	77	⅛	—
VENEZ., Oblig. 6 pct. thans	4 "	26⅝	¾	—
GRENADA, Obligatiën. £ 100	2¼ "	19¼	⅜	—
MEXICO, Oblig. 1851	3 "	20 1/16	3/16	—
N.-AMERICA, Americ. Bank-Actien.		—	—	—

Rusland cert. adm. Londen 4½ pc. 91¾ à 92. Oostenrijk Nat. Metall. 5 pc. 77 11/16 à 78⅛. Columbia Equador 3⅝. Grenada obl. uitgest. 7 à 1/16. Louisiana 5 pc. 99⅞. Pruiss. Loten *f* 204. Nieuwe 4 pc. Weener Loten *f* 319. Oostenr. Bank Actien *f* 1180 à *f* 1190. De 4½ pc. Brazilie 91⅜. Orig. Amer. Bank 13/16. Disconto 4. — Beleening 4. Prolongatie 4½.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Societeit
Tot Nut des Obligatie-Handels.
J. BRASKAMP, Pres.

De prijzen der fondsen waren heden nagenoeg als gisteren; de handel was over 't algemeen onbelangrijk.

Prijzen der Coupons: Metall. *f* 28,45; Dito Nation. *f* 29,80; Div. in £ *f* 11,77½; Frans. *f* 55¾; Belg. *f* 55¾; Pruiss. *f* 34½; Hamb. Russen *f* 34; Russen in Z. R. *f* 36 1/16; Pools. in Fl. *f* 27; Spaans. *f* 2,38½.

WEENEN, 21 Februarij. De 5 pc. metall. 83; nat. 84¼.

LONDEN, 21 Februarij. De 3 pc. gecons. resc. 91¼ à ⅜. Mexico 20⅜ à ⅝. Peru 80. Spanje 3 pc. 42¼ à ¾; 1¼ pc. 23⅝ à ⅞. Rusland 4½ pc. 92.

PARIJS, 21 Februarij. De 3 pc. renten 73 fr. 40.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 18 Februarij. *Tarwe* williger; 68 à 72 p. Ommel. *f* 11,90 à *f* 12,70; 66 à 70 p. Old. *f* 9,50 à *f* 11,25. *Rogge* 15 c. hooger; 62 à 66 p. *f* 8,10 à *f* 9,20. *Boekweit* 10 c. hooger; 64 à 68 p. gr. zand *f* 7,20 à *f* 8; 64 à 66 p. veen *f* 6,90 à *f* 7,30. *Gerst* mede williger; 52 à 56 p. winter *f* 5,50 à *f* 6,30; 54 à 56 p. zomer *f* 4,95 à *f* 5,35. *Haver* 10 c. hooger; 36 à 50 p. dikke *f* 2,90 à *f* 4,40; 36 à 40 p. w. voer *f* 2,90 à *f* 3,35. *Paardenb.* *f* 6,25 à *f* 7. *Gort* grove *f* 9,50 à *f* 10,50; parel *f* 12 à *f* 16,50.

SNEEK, 19 Februarij. Geene markt.

DELFT, 21 Februarij. Boter *f* 58 à *f* 63.

228ste STAATS-LOTERIJ.

Trekking der vijfde Klasse.

15de Lijst. N°. 15639 en 19123, ieder een prijs van *f* 1000.

ROTTERDAM, 20 Februarij. Uit het vroeger medegedeelde twaalftal predikanten heeft de algemeene kerkeraad der Ned. Ger. gemeente alhier heden het volgende zestal geformeerd: dd. *Th. K. M. von Baumhauer*, theol. en litt. doct. te Zutphen; *J. G. Schuuring*, te Hoorn; *H. P. Berlage*, theol. dr. te Naarden; *J. J. van den Broek*, te Oegstgeest; *J. Hooykaas Herderschee*, te Nijmegen, en *W. J. O. Sluiter*, te Dordrecht.

[In een der kraamberigten, geplaatst 20 Februarij jl., staat *W. van der Goot Pz.*, moet zijn: *U. van der Goot Pz.*]

*** Op het einde des vorigen jaars overleed te *Antwerpen*, de heer *Jacob Tuit*, geboortig van *Scheveningen*, laatstelijk onderwijzer aan de Protestantsch Evangelische school te Antwerpen, na eene slepende ongesteldheid, in den ouderdom van 35 jaren. Slechts weinige jaren mogt hij dáár werkzaam zijn, maar desniettemin is die school zeer veel aan hem verpligt. Hij was een zeer verdienstelijk onderwijzer, een ware Christen, geacht en bemind bij allen, die hem kenden. Geen wonder dat er vele tranen werden geschreid bij zijn graf, en de hulde, die dáár aan zijne nagedachtenis werd gebragt, weerklank vond in de harten van alle aanwezigen. Bovenal echter is het verlies groot voor de Weduwe, geboortig van *Katwijk a. Zee*, die met hare twee nog zeer jonge Kinderen onverzorgd achterblijft en dagelijks van nieuws hare bevalling wacht.

Protestantsche Medechristenen in Nederland! mogen wij niet geheel te vergeefs een beroep doen op uwe milddadigheid, voor eene land- en geloofsgenoote in den vreemde. Wij vragen bescheidenlijk uwe medewerking, met eenige weldadige leden van de gemeente te *Antwerpen*, die reeds aanvankelijk het voornemen hebben opgevat, om eene naaischool opterigten, onder toezigt van eenige welgezinde dames, aan het hoofd waarvan de Weduwe zou werkzaam zijn.

Medebroeders in de H. Bediening! vooral van u vragen wij medewerking, om dit voornemen in het belang eener Weduwe en een paar zeer jeugdige vaderlooze Kinderen, te kunnen ten uitvoer brengen.

Volgaarne zullen de ondergeteekenden zich met de inzameling der liefdegiften belasten.

G. G. VAN DEN BROECK, Predt. te Leiderdorp.
J. J. VAN DEN BROEK, Predt. te Oegstgeest.

Tot het ontvangen en overmaken der liefdegiften, hebben zich op ons verzoek mede bereid verklaard, de Heeren: *W. H. A. van Oordt*, te Rotterdam; ds. *V. H. Guije*, te Amsterdam; dr. *H. P. Timmers Verhoeven*, te 's Hage; ds. *J. F. van Hoogstraten*, te Utrecht; ds. *A. Molenaar*, te Scheveningen; ds. *A. Mac-Person*, te Katwijk a. Zee.

*** Het Bestuur van de *Protestantsche School* te *Roermond*, voor een groot deel in andere handen zijnde overgegaan, zoo neemt *de tegenwoordige Commissie* de vrijheid, de belangen dier hoogst nuttige inrigting, den Protestanten in Nederland dringend aan te bevelen en te verzoeken daarvoor wel eenige giften, *tot instandhouding*, te willen toezenden aan den thesaurier der Commissie, de heer doctor A. CLAUS; zullende van het ontvangene dankbaar melding worden gemaakt in dit blad.

De Commissie:
JULs. REIDEL. J. H. C. CAZIUS, President.
Dr. A. CLAUS, Thesaurier. VAN STEENBERGEN, Secrets.
W. HERTEN.

De uitgevers der Haarl. Courant zullen zich mede belasten met het ontvangen van liefdegiften.

*** Sedert onze laatste opgave, zie H. C. dd. 7 Jan. ll., zijn ons nog in dank geworden: van R. te B. *f* 10; van W. v. S. *f* 3,96; van de red. der Utr. Cour. *f* 4,95; van N. N. door tusschenkomst van doms. *Doedes* *f* 20; van X. Z. Zalt-Bommel *f* 1,23^{5}; van N. N. door doms. *Doedes* *f* 10; door doms. *Gewin* *f* 1,98; van A. Z. te Utrecht *f* 3,96; van N. C. *f* 10; door de red. der Utr. Cour. van H. P. *f* 6,18^{5}; onder de letters J. C. van doms. *Huidekoper* *f* 4,95; van doms. *Tichler* *f* 9,97; van doms. *Spijker* te Amst. van M. G. 2 muntb. *f* 20; A. Z. *f* 2,50; van R. S. *f* 2,50; van N. N. 1 coup. n°. 3046 *f* 1,98; van A. eene gift aan de comm. voor hulpb. op Schokland ingez.; door doms. *Huidekoper*, gecoll. in het armenzakje der Groote-kerk te 's Hage *f* 5, onder lett. P. A.; door doms. *v. d. Ham* te Utr. ontv. van G. S. 1 coup. *f* 20, n°. 70 lett. N. A. M.

Christenen! Menig liefde offer hebt gij in dezen tijd u reeds getroost, voor den lijdenden natuurgenoot. Laat u dit niet terug houden, om nog een enkelen penning, voor onze Protestantsche armen aftezonderen, ter voorziening in hunne allernoodzakelijkste behoeften; wetende dat God den blijmoedigen gever lief heeft.

De ondergeteekende HH. willen zich gaarne, met ons, belasten tot ontvangst uwer liefdegaven: doms. *Huidekoper*, te 's Hage; doms. *Doedes*, te Rotterdam; doms. *Tichler*, te Leyden; doms. *Sannes*, te Arnhem; doms. *Amshof*, te Groningen, zoo mede de red. der Utr. Cour.

J. CROMHOUT, Predikant.
Schokland, E. RIGTER, Ouderl.
18 *Februarij* 1856. P. DE WAAL, Diaken.

*** Voor de noodlijdenden te Huizen sedert 29 Jan. ll. nog ontvangen: van ds. *S. Hoogerzeil* als giften der gemeente Nieuwe-Tonge *f* 37,12½; van H. te Amersfoort 1 Oostenr. coup. n°. 771 *f* 3,09; van N. L., postm. Amsterdam, 1 muntb. n°. 901 *f* 10.

Door tusschenkomst van den heer *P. Steen* te Amsterdam: van B. *f* 5; van R. 2 coup. 2½% w. s., ieder *f* 4,95, zamen *f* 9,90; van A. V. 6 mans borstrokken, 6 vrouwen rokken, dito 2 borstrokken, 14 mans, dito 9 vrouwen en 6 kinder hemden, 10 paar gebreide kousen, 1 omslagdoek, verder 1 muntb. *f* 10 en in geld *f* 10; van R. S. *f* 2,50; van ds. *H. C. G. Schijvliet*, gecollecteerd in de kerk te Bennekum *f* 37,52, uit een bus op de zangvereeniging *f* 4,01 en aan bijzondere giften *f* 3,50, zamen *f* 45,03.

Van de administratie der Amsterdamsche Courant: van W. M. *f* 2,47, van F. *f* 2,50, van M. E. O. *f* 2,50, onbekend *f* 2, van K. B. *f* 5, te zamen *f* 14,47.

Dank, edele weldoenders, nogmaals dank voor al het goede aan onze zoo behoeftige plaatsgenooten bewezen, u ook dank, openlijk dank edele heeren! die u met het ontvangen en bijeenverzamelen daarvan wel hebt willen belasten, terwijl de ondergeteekenden zich mede aangenaam verpligt gevoelen, daar ieder weder aan het verdienen is, voor meerdere liefdegaven allerbeleefdelijkst te bedanken.

C. W. REBEL, Burgemeester.
Huizen, G. HARTOG, Wethouder.
15 *Februarij* 1856. H. MAGRIJN, Wethouder.
H. SLOTHOUBER, Predikant.

*** Met dankzegging is ontvangen ten behoeve eener 80jarige weduwe van fatsoenlijken huize, wier oudste dochter, sedert 22 jaren krank, in den diepst ellendigen toestand verkeert:

Bij ds. *Pape* te Heusden: van O. *f* 10; vier kinderen *f* 2,47^{5}; G. E. E. A. *f* 2,47^{5}; N. N. *f* 2,50; A. geb. W. *f* 10; O. *f* 2,47^{5}; v. D. *f* 1,23^{5}; J. E. S. *f* 4,95; N. N. *f* 2,47^{5}; C. D. *f* 1,23^{5}; A. S. *f* 19,80. Bij ds. *Sibmacher Zijnen* te Delden *f* 7,42^{5}. Bij den heer mr. *P. Testas* te Amsterdam: J. V. A. *f* 3,50; P. *f* 1; G. *f* 2,50; A. E. *f* 1; N. *f* 0,50. Bij den onderget.: G. R. *f* 5; W. M. Cp. *f* 1,23^{5}; A. B. *f* 1; J. C. B. *f* 2,50; Bello *f* 2,50; Breukelen Cp. *f* 1,23^{5}; N. G. 2 Cps. *f* 3,96; N. N. *f* 2,50; *f* 1, *f* 2,50; L. J. J. *f* 2,50; H. J. *f* 3; N. N. *f* 2,50 (en *f* 2,50 voor Urk.)

Met dringende aanbeveling blijven de bovengenoemden met den ondergeteekende volgaarne bereid tot ontvang van meerdere giften, in de volle overtuiging dat zij goed worden besteed.

Amsterdam, J. E. DE VOOGT,
20 *Februarij* 1856. Predt.

NIEUWE SCHOUWBURG in de St. Jansstraat.

Vrijdag den 22sten Februarij: **DE ONECHTE ZOON**, Tooneelspel in 5 Bedrijven; daarna **ANAIS, of DE LISTIGE SCHOLIERSTER**, Vaudeville in 1 Bedrijf, waarin Mw. *Van Lier*, de rol van een 11 jarig Meisje zal vervullen. *Aanvang 7 ure.*

Entrée als gewoonlijk. A. VAN LIER Jz.

De ondergeteekende neemt de vrijheid, om haar Benefiet (op Zaturdag 8 Maart te geven) nederig in de gunst van het geëerde Haarlemsche publiek, aan te bevelen. Daar zij ter dekking der groote onkosten, Inteekenlijsten aan de huizen der respective ingezetenen zal doen circuleren, hoopt zij die, door veler Naamteekening, te zien vereerd. Er zal worden opgevoerd: **PRINCES MINGRÉLIA, of TIMOUR DE TARTAAR.**

L. VAN LIER, geb. DE JONG,
Eerste Tooneelspeelster van het Gr.
Th. des Variétes, gevestigd in
den N. Schouwb. alhier.

*** *De Provinciale Commissie van Geneeskundig Onderzoek en Toevoorzigt* in *Noord-Holland*, residerende te *Haarlem*, herinnert bij deze, dat zij weder hare gewone Vergadering houden zal op Woensdag den 12den Maart aanstaanden, en verzoekt tevens allen, welke dan verlangen toegelaten te worden tot het *Heel-*, *Verlos-* of *Artsenijmengkundig* Examen, of tot dat van *Tandmeester* of *Droogist*,

zich vóór den laatsten dezer maand bij rekweste, met overlegging van hunne geboorte-acte en van voldoende bewijzen wegens hunnen volbragten leertijd, op behoorlijk zegel te vervoegen bij den ondergeteekende.

Haarlem, De Provinciale Commissie voornd.,
13 *Februarij* 1856. Namens dezelve,
M. N. BEETS, Secretaris.

*** Onderstaand Adres is dezer dagen bij de Tweede-Kamer der Staten-Generaal ingediend. De inhoud daarvan wordt op deze wijze openbaar bekend gemaakt, met den wensch, dat het, in het belang van deze *hoog gewigtige zaak*, navolging moge vinden, en dat zoo spoedig mogelijk, en in menigte, dergelijke Adressen aan de genoemde Vergadering mogen worden toegezonden.

AAN DE TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

„ De ondergeteekenden, burgers van Nederland en Leeraars der Nederlandsche Hervormde kerk, wenden zich met verschuldigden eerbied tot onze wetgevende magt in zake des aan haar ingedienden ***wets-ontwerps op het lager onderwijs***.

„ Onder bovenstaanden dubbelen titel geven zij den beweeggrond te kennen hunner levendige belangstelling in deze wet, en tevens hunne roeping, om daarin hunne stem te verheffen.

„ Die wet toch raakt de dierbaarste belangen onzes volks, waartoe ook wij met vreugde en dank ons gevoelen te behooren. Die wet grijpt in, in onze roeping als Herders en Leeraars der gemeente, waarvan de kinderen, de lammeren der kudde, mede aan onze zorg en verantwoording zijn toevertrouwd. Die wet raakt eindelijk zijdelings het wezen der Nederlandsche Hervormde kerk, welke steeds van haar ontstaan af, de school ter christelijke vorming onmisbaar heeft gekeurd.

„ Daarom hebben de ondergeteekenden met ontroerende bezorgdheid gezien, dat dit wets-ontwerp te kort doet èn aan den eisch onzer kerk, èn aan het protestantsch-christelijk karakter van het grootste deel onzer natie.

„ Wel wordt in art. 21 gunstig gesproken van *zedelijkheid* en *godsdienst* in het algemeen, maar het onmiddelijk daarop volgende verlamt daarvan alle beteekenis en kracht.

„ Voor den *Christen* toch heeft eene godsdienst buiten de betamelijke vermelding van den Christus Gods, geene waarde. Voor den *Protestant* heeft een Christendom, dat zich niet telkens beroept op en geleid wordt door den Bijbel, geen gezag. Voor den *Nederlandschen Protestant* heeft eene vaderlandsche geschiedenis, die voedster der echte nationaliteit, zonder onverminkte meêdeeling van de godsdienstige beweegredenen tot den oorlog tegen Spanje in de zestiende en zeventiende eeuw, geene waarheid of waardij. Daarom mogen en moeten wij wenschen op onze volksschool ***onbelemmerd gebruik des Bijbels***, niet als *schoolboek*, maar als *het Boek*, dat aan alle onderwijs klem en wijding geeft; *getrouw verhaal van 's lands historie*, waardoor God tot het nageslacht spreekt en het eigenaardige der nationaliteit inzonderheid wordt gekweekt: bovenal ***onverdeelden lof des Zaligmakers***, aan wiens eenig Middelaarschap door de Roomsche Christenen, naar de overtuiging aller Protestanten, wordt te kort gedaan, en die den Jood eene ergernis is en blijft.

„ Wel erkennen wij het regt onzer Roomsche en Joodsche landgenooten op bruikbare scholen; maar dat regt kan en mag ons, naar de grondwet, evenmin worden ontzegd. Ook is daarin te voorzien door ***afzonderlijke scholen*** voor ***Roomschen***, voor ***Joden*** en voor ***Protestanten***. De oprigting daarvan zou, naar luid van zeer bevoegde getuigen, in alle grootere gemeenten zeer uitvoerbaar zijn, terwijl in de kleinere, met aansluiting aan het bestaande, art. 22 en 23 van Reglement A der wet van 1806, kan gehandhaafd worden.

„ Ten overvloede zij aangemerkt.

„ Wij verlangen geene *gezindheids-scholen*, maar scholen voor de *bestaande gezindheden*, ook voor de onze, bruikbaar.

„ Wij verlangen geen onderwijs in de godsdienst; maar godsdienst, d. i. Christendom in het onderwijs des volks.

„ Wij verlangen geen onderwerping der *school* aan de *kerk* of *geestelijkheid*; maar bij gepaste zelfstandigheid der schoolbesturen, toch wettelijken waarborg, dat de gezindten niet van alle toezigt en invloed worden beroofd.

„ Gaarne geven wij op de bedenking van sommigen toe, dat het Christendom zich door eene *wet* en door *staatszorg* niet laat afdwingen; maar zou daarom de Staat het Christendom niet voor de wereld kunnen betuigen? en zou de staatszorg het Christendom in de nationale instellingen des lands niet moeten in stand houden?... Of zoo iemand hieraan nog twijfelt, mag de staat de Christelijke volksopvoeding eener Christelijke natie belemmeren ja onmogelijk maken? Zulks doet echter de onderhavige wet tegen hare bedoeling onvermijdelijk.

„ Wij oordeelen, dat het eene ongelukkige en verderfelijke dwaling is, dat wij volgens de grondwet zouden ophouden eene *Christelijke natie* te zijn. Wel stelt de grondwet alle erkende gezindheden in burgerlijk opzigt gelijk — en het zij verre van ons daartegen iets in te brengen — maar die grondwet kan redelijkerwijze niet hebben bedoeld, om onze natie van haar sints eeuwen bestaand *Christelijk karakter* te berooven.

„ Die grondwet beveelt het geven van *voldoend onderwijs*: maar een onderwijs zonder opvoeding is onbestaanbaar, en opvoeding zonder godsdienst en ware volkshistorie *geheel onvoldoende*. Bij de godsdienst nu van Protestanten behoort de Bijbel, en bij de geschiedenis des lands de volledige waarheid. Daarom verlangen wij uit kracht der grondwet, voor het protestantsche deel onzer natie, *vrij gebruik des Bijbels, onverminkte volkshistorie* en *onverdeelden lof des Zaligmakers* op de lagere scholen, naar gelang van de vatbaarheid en behoefte der jeugd.

„ Wij zouden ons op eene menigte van de meest bevoegde en beroemde autoriteiten, en op de voorbeelden in andere landen van gemengde gezindheden, b. v. *Pruissen* en *Wurtemberg*, kunnen beroepen; maar halen nu slechts enkelen aan.

„ De Fransche geleerde, *Cousin*, zegt: „ook de *volks-*„*school* is een heiligdom en de godsdienst is daar met het-„zelfde regt als in de *kerk*."

„ De Schotsche Synode der vrije kerk, bezield door den grooten *Th. Chalmers*, verklaarde in 1846: „geen „grooter *nationaal* misdrijf en geen zekerder voorbereiding „van *nationaal* onheil, dan de invoering van een stelsel „van *nationale* opvoeding, waarbij de godsdienst van eene „zoodanige opvoeding gescheurd wordt."

„ De Duitsche opvoedkundige *Palmer* trekt in zijn beroemd gewordene „Evangelische Paedagogiek" de slotsommen van al zijn onderzoek in deze woorden te zamen: „opvoeding zonder Christendom, Christendom zonder „Bijbel, Bijbel zonder kerk en kerkgemeenschap, zullen „telkens weder blijken ijdel te zijn."

„ Eindelijk om aan onze Roomsch-Katholieke landgenooten te doen zien, dat het hier geene zaak is, waarbij wij in het voorstaan der Protestantsche belangen te ver gaan, vermelden wij nog het getuigenis van den voormaligen Bisschop van Luik, den Heer *van Bommel*, die ten jare 1840 in een openbaar geschrift over het volksonderwijs verklaarde, vooreerst: „dat dit in het wezen gods-„dienstig en zedelijk moet zijn;" ten andere: „dat daar, „waar de grondwet vrijheid van eeredienst proclameert, „het openbaar onderwijs, door den Staat bezoldigd en „door de penningen der deelnemenden gesubsidieerd, „moet zijn *Katholiek* voor de *Katholieken*, gelijk ook de „*Protestanten* en de *Joden* regt hebben om voor hunne „kinderen te eischen, dat het *Protestantsch* of *Joodsch* „zij." 1)

„ Op grond van dit een en ander wenden wij ons tot onze volksvertegenwoordigers in den naam onzes Heeren *Jezus Christus*; in den naam onzer gemeenten; in den naam van vele geloofsgenooten onzes vaderlands, wier getal wij vertrouwen, dat bij behoorlijke kennisneming gewis toenemen zal, met het ernstig en dringend verzoek:

„ *dat zij niet toelaten, dat onze grondwet langer buiten verband met het geloof en de geschiedenis der natie worde gehouden;*

„ *dat zij geene wet voor onze scholen bekrachtigen, waarin onder algemeene bewoordingen datgene, hetwelk aan elke gezindheid meest dierbaar is, wordt geweerd:*

„ *dat zij zorgen, dat bij de opleiding onzer Nederlandsche Protestantsche jeugd, beroep op den Bijbel, trouw verhaal der volkshistorie en betamelijke vermelding des Zaligmakers geene staatsmisdaad worde; opdat ter wille van denkbeeldige begrips-afgetrokkenheden* (*abstracties*), *die nimmer werkelijk bestaan hebben gehad of zullen hebben, ons Christelijk Nederland zijn beste karakter niet verlieze, en die Heer, wiens eer nooit ongestraft wordt verloochend en Wien kinderen en volwassenen beiden behooren te prijzen, niet uit de nationale volksschool worde verbannen!*"

1) Zie zijn: Exposé des vrais principes sur l'instruction primaire et secondaire, considérée dans ses rapports avec la Religion p. 224.

4 *Februarij* 1856. Hetwelk doende:

Commissarissen voor de Negotiatie tot den Straatweg van Zutphen naar Apeldoorn en Dieren, adverteren bij dezen, dat op Maandag den 3den Maart 1856, des middags ten 12 uren, ten Raadhuize van gezegde Stad en ten overstaan van tegenwoordig zijnde Deelhebberen, zal worden gedaan REKENING en VERANTWOORDING over den jare 1855, en te gelijker tijd geregeld het Dividend op de AANDEELEN in gezegde Negotiatie over het evengemelde jaar uit te betalen.

*** **OUDERS OF VOOGDEN,** die genegen zijn hunne ZONEN of PUPILLEN toe te vertrouwen aan eene bijzondere leiding tot opvoeding en onderwijzing, vinden daartoe eene gunstige gelegenheid in de nabijheid van den Rijn-Spoorweg, bij Iemand van de P. G., gehuwd en geëx. als Onderwijzer, die zich met de opvoeding van slechts vijf Jonge Heeren bezig houdt. Zij zullen grondig onderwijs ontvangen in de Nieuwe Talen, Geschiedenis, Aardrijkskunde, Rekenkunde en in datgene wat tegenwoordig tot eene volledige vorming voor eene maatschappelijke betrekking vereischt wordt. Het Kostgeld enz., is *f* 300 's jaars. Inclinerenden gelieven zich *franco* te adresseren, onder Letters G. W., bij den Boekverkooper H. A. TJEENK WILLINK, te Arnhem.

*** Al degenen die iets te vorderen hebben van, verschuldigd zijn aan, of eenige Goederen, Gelden of Papieren onder zich berustende mogten hebben, betrekkelijk den Boedel van den Heer J. STEGERHOEK, in leven Meester Broodbakker te 's Gravenhage, aldaar op den 25sten Januarij 1856 overleden, gelieven daarvan opgaaf, betaling of afgifte te doen, uiterlijk vóór den 1sten April eerstkomende, ten Kantore van den Notaris J. BERVOETS, te 's Gravenhage.

*** Alle degenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan PIETER ASJES, in leven Marktschipper van Wieringen op Alkmaar visa versa, gelieve hiervan uiterlijk vóór den 1sten Maart a. s. opgave of betaling te doen aan L. ASJES, Schipper te Wieringen.

*** Men vraagt zoo spoedig mogelijk voor eene talrijke School: Eenen ONDERMEESTER van den derden Rang, tegen Kost, Inwoning en een behoorlijk Salaris, bedrevenheid in den Zang strekt tot aanbeveling. Adres met *franco* Brieven, onder Letter Z., aan het Postkantoor te Goor.

*** Tegen primo April a. s. verlangt men: Een ONDERMEESTER. Vereischten zijn: P. G., 2e à 3e Rang, bedrevenheid in de Fransche Taal en Zangkunde en een ferm voorkomen.

Ter nadere informatien adressere men zich met *vrachtvrije* Brieven, onder de Letters L. S., bij den Boekhandelaar J. DE MUNNIK, te Schiedam.

*** **HH. SECONDANTEN.**

Ter algeheele waarneming eener Kost- en Dagschool, vraagt een ziekelijk Instituteur met 1° Mei: Een SECONDANT, bezitter van den 2den Rang. *Zeer grondige* kennis der Wiskunde is nog meer hoofdvereischte dan de Nieuwere Talen. Boven Kost en Inwoning is het Salaris *f* 500 jaarlijks. Brieven *franco*, Letts. F. F., Bureau *Handelsblad*.

*** Men vraagt tegen 1° Mei e. k.: Eene APOTHEKERS BEDIENDE, van goede getuigschriften voorzien. Hierop reflecterenden, gelieven zich te adresseren met *franco* Brieven, onder Letter X., aan het Postkantoor, te Zaandam.

*** Een DOCTER in de Letteren zag zich gaarne geplaatst aan eene Inrigting van Opvoeding en Onderwijs, ter onderwijzing der Oude Talen. Adres onder Letter A., bij den Boekhandelaar J. DE KRUYFF, te Utrecht.

*** Een GEHUWD PERSOON te Groningen, ruim 30 jaren oud, vele jaren als **Koetsier** gediend hebbende en van de beste getuigenis voorzien, wenschte tegen Mei weder in diezelfde betrekking geplaatst te worden. Brieven *franco*, onder Letter H. aan het Bureau der Groninger Courant.

*** Men vraagt voor een Gesticht: Een bekwaam SCHRIJNWERKER, TIMMERMAN en SCHOENMAKER, van de P. G. De voordeelen zijn. Kost en Inwoning, vrije Wasch en Medicijnen, met Salaris naar bekwaamheid. Adres met *franco* Brieven, Letter A., bij den Boekhandelaar KOELENSMID BLANK, te Utrecht.

*** Eene Jufvr. van de P. G., zoude zich gaarne tegen 1° April aanstaande of later geplaatst zien, als SECONDANTE of GOUVERNANTE, in welke laatstgenoemde betrekking zij sedert een paar jaren werkzaam is. Zij is geëxamineerd in de Holl., Fr., Hoogd. en Eng. Talen, alsmede in die Wetenschappen, welke tot eene beschaafde opvoeding vereischt worden, en bedreven in Vrouwel. Handw., ook kan zij de beginselen der Muzijk (Piano) en het Teekenen onderwijzen. Adres met *franco* Brieven, onder Letter A., bij de Boekhandelaars H. PALIER & ZOON, te 's Hertogenbosch.

*** Eene fatsoenlijke JUFVROUW, van de P. G., middelbaren leeftijd, zag zich gaarne geplaatst in een fatsoenlijk Gezin, ter waarneming der Huishouding of tot Gezelschap eener Dame. Zonder Salaris. Brieven *franco*, onder Letter P., bij den Boekhand. W. WENK, te Rotterdam.

*** Men vraagt op een groot Landgoed: Eene HUISHOUDSTER, van de H. G., tusschen 30 à 40 jaren oud. Alleen zij die zeer voldoende bewijzen van bekwaamheid en goed gedrag kunnen leveren, zullen in aanmerking komen. Adres onder Letters L. Z., Boekhandelaar DE JONGH, te Arnhem.

*** **Aan DAMES die een gelukkig Huwelijk wenschen te doen,** biedt zich aan een **HEER,** P. G., 30 jaren oud, schoon van uiterlijk, zacht van humeur, hebbende eene goede Zaak in eene der drukste Steden van Noord-Holland. Zij die over een kapitaal van *vier Duizend Guldens* kan beschikken, gelieve zich met *franco* Brieven, onder Letters C. E., te adresseren aan J. H. KNOOP, Donkere Sparen, te Haarlem.

*** ZAND.

Aan allen die ZAND behoeven, wordt berigt, dat te *Katwijk aan den Rijn* eene Zanderij bestaat, om uit de Duinen over een Spoorweg het Zand *in* de Vaartuigen te storten, zoodat men in zeer korten tijd de last ontvangt. Thans is eene nieuwe Zandvaart gegraven naar eene tweede afzanding, waar men door eigen arbeid moet laden. De specie thans nog langs de nieuwe Vaart gelegen kan 1° April a. s. *gratis* worden geladen. Informatien zijn te bekomen bij den Heer D. W. WESTERBAAN, te Gouda en den Zandbaas D. VAN LEEUWEN, te Katwijk aan den Rijn.

*** Aan de Honderdtallen voormalige BEWONERS der Kostscholen van Oosterhout, Geertruidenberg, Drimmelen en Omstreken, wordt door eenige hunner Opvolgers bij deze bekend gemaakt, dat heden in zijne woonplaats *Oosterhout*, op acht en zestigjarigen leeftijd, is overleden, de Heer **HENDRIKUS VAN MEER**, in leven Dansmeester, en gefungeerd hebbende in een groot gedeelte van Noord-Brabant. Zij doen gaarne hulde aan 's Mans deugden, en inzonderheid aan zijnen van belangstelling in zijne Leerlingen getuigenden ijver.

17 *Februarij* 1856. **R. I. P.**

BORSTAANDOENINGEN,
Verkoudheden, Zinkens, Heeschheid, Kinkhoest enz.

Uit de onderzoekingen, die door de Geneesheeren der Parijsche Hospitalen gedaan zijn, blijkt, dat de **Siroop en Borstkoekjes** der **Arabische Nafé**, van G. DELANGRENIER, te Parijs, de beste Borstmiddelen zijn om bovengenoemde *Aandoeningen* te bestrijden. Deze middelen maken eene uitzondering op andere bereidingen voor den Borst, doordien zij noch *Opium* noch *Zuren* bevatten.

MAAGPIJNEN.
Maagontsteking, Ontsteking van Maag en Ingewanden, Overprikkeling.

De lijders aan Maagpijnen en geprikkelde Ingewanden zullen, in den door *Delangrenier* bereiden *Racahout*, eene voor de Maag geschikte Spijs vinden, door deszelfs *voedende* en opwekkende eigenschappen is dezelve bijzonder geschikt voor *Vrouwen*, *Minnen* en *Kinderen*; deze zelfstandigheid bewaard de Kinderen voor *Engelsche Ziekte* en andere, aan dien leeftijd eigene ongesteldheden.

Deze bereidingen zijn de *eenigen*, die door de Geneeskundige *Academie* en *Faculteit* van Parijs goedgekeurd zijn.

Ten einde zich voor de Belgische namaak te behoeden, en overtuigd te zijn dat dezelve uit de Fabriek van den Heer *Delangrenier*, *te Parijs* afkomstig zijn, moet men zich aan het *Hoofd-Depôt* voor Holland, bij den Heer *F. E. van Santen Kolff*, te Rotterdam, of de volgende Heeren Depôt-Houders aanmelden, alwaar deze bereidingen *alléén* in Flesschen of Doosjes afgeleverd moeten worden, die met het *Cachet* van den Heer *Delangrenier* verzegeld zijn.

H. H. Vloth, Apotheker, op den Zeedijk, te Amsterdam; *J. M. van Renesse*, Apotheker, te 's Hage, en *L. J. Grootendorst*, Apotheker, te Utrecht.

*** Een Heer uit den beschaafden stand, vraagt bij fatsoenlijke lieden van de P. G., KOST, INWONING en BEWASSCHING met gezellig verkeer. Brieven *franco*, bij den Boekhandelaar A. VAN LOON te Tiel, onder Letter W., met opgave van prijs.

*** **TE HUUR:**

Het BUITENVERBLIJF, genaamd *DE NACHTEGAAL*, gelegen aan den Straatweg tusschen Overveen en Bloemendaal. Adres, P. REYNIERSE, Mr. Timmerman te Overveen.

BLOEMZADEN.

E. H. KRELAGE EN ZOON, Bloemisten te Haarlem, hebben een begin gemaakt met het uitvoeren der hun toegezonden orders op Bloemzaden. Hunne Collectie, bestaande uit bijna 1500 soorten, is weder verrijkt met AL DE NIEUWIGHEDEN, die er van dit Artikel buitenslands in den handel zijn gebragt, en bevat tevens alle goede oudere soorten. Men vindt deze Bloemzaden, alsmede de VOORJAARSBOLLEN, die ook reeds kunnen worden afgeleverd, in Catalogus N°. 2, die in der tijd aan de Correspondenten der Bloemisterij, is verzonden. Zij die denzelven op nieuw mogten verlangen, worden verzocht dien aantevragen. Catalogus N°. 6 verschijnt binnen kort, en bevat een supplement op gemelde Prijs-Courant.

*** **BROOD-, BESCHUIT- en KOEKBAKKERIJ, te Opmeer.**

Door verandering van woonplaats, wordt UIT DE HAND TE KOOP gepresenteert: Eene welbeklante en sints onheugelijke jaren bestaan hebbende BROOD-, BESCHUIT- en KOEKBAKKERIJ, met annexe KAPBERG, STALLING voor Vee, enz., staande en gelegen in het welvarende Dorp Opmeer, Provincie Noord-Holland. Te aanvaarden vóór of uiterlijk 1 Mei 1856, en te bevragen bij den Eigenaar en Bewoner JOHANNES BEST, aldaar. Brieven *franco.*

Vernieuwde Uitgave

van den **derden Druk** van

Van der Palm's Meesterwerk,

GETITELD:

SALOMO,

in Vijfentwintig Afleveringen à 60 Cents, volgens berigt van inteekening, gratis verkrijgbaar bij den Uitgever G. T. N. SURINGAR, te Leeuwarden en verder alom.

De 12e Aflevering is dezer dagen verzonden.

Bij denzelfden is geopend:

De inteekening op eene Vernieuwde Uitgave van AL DE LEERREDENEN

VAN

Prof. J. H. VAN DER PALM,

gerangschikt naar den aard der behandelde stoffen, vervat in **zestien Boekdeelen**, waarvan de prijs bij inteekening is gesteld op *f* 2,25 in groot Octavo.
" 1,50 goedkooper Formaat,

met dien verstande dat de reeds verschenen Deelen niet dan met eene geringe verhooging worden afgeleverd.

Deze Verzameling bevat Tweehonderd Leerredenen, door den Schrijver zelven gerangschikt naar den aard der behandelde stoffen, en geklassificeerd als volgt:

LEERREDENEN OVER HET LEVEN VAN PAULUS, zeven en twintig Leerredenen, in twee Boekdeelen.

INLEIDING TOT DE LIJDENS-LEERREDENEN, tien Leerredenen, in een Boekdeel.

LEERREDENEN OVER BIJZONDERHEDEN UIT HET LIJDEN VAN JEZUS, een en twintig Leerredenen, in twee Boekdeelen.

GELEGENHEIDS-LEERREDENEN, zestien Leerredenen, in een Boekdeel.

LEERREDENEN OVER BIJZONDERHEDEN UIT DE AARTSVADERLIJKE en OUDE GESCHIEDENIS, negen en twintig Leerredenen, in twee Boekdeelen.

LEERREDENEN OVER STOFFEN UIT DE DICHTERLIJKE BOEKEN DES OUDEN TESTAMENTS, elf Leerredenen, in een Boekdeel.

LEERREDENEN OVER DE PSALMEN, dertien Leerredenen, in een Boekdeel.

LEERREDENEN OVER BIJZONDERHEDEN UIT HET LEVEN, DE LEER EN DE DADEN VAN JEZUS, twee en veertig Leerredenen, in drie Boekdeelen.

LEERREDENEN OVER BIJZONDERHEDEN UIT DE HANDELINGEN DER APOSTELEN, tien Leerredenen, in een Boekdeel.

LEERREDENEN OVER ONDERWERPEN UIT DE BRIEVEN DER APOSTELEN, twintig Leerredenen, met de **LEERREDE UIT DE OPENBARINGEN VAN JOHANNES**, in twee Boekdeelen.

*** Bij R. J. SCHIERBEEK, te *Groningen*, is uitgegeven en te bekomen:

Dr. G. A. STRATINGH, Aloude Staat en Geschiedenis des Vaderlands, met Kaarten en Platen. 3 Dln. *f* 15,00.

G. A. VENEMA, De Veranderingen der Kusten van ons Land, langs de Zee, de Wadden. 60 Cts.

G. G. GERVINUS, Inleiding in de Geschiedenis der 19e Eeuw. Door Dr. H. RIEDEL. *f* 1,50.

Mr. A. MODDERMAN, Bijdragen tot de Huishoudkunde, in Spreuken en Spreekwoorden. *f* 1,50.

Prof. B. H. LULOFS, Nagelaten Gedichten. Met Portret. *f* 3,25.

Dr. W. GLEUNS Jr., Beschouwing van het Heelal of Volksleesboek over de Sterrekunde. 2e Druk. Met 10 Platen. *f* 3,00.

———, Sterrekaart, met beweegbaren Horizon en Handleiding. Opgeplakt. *f* 1,25.

Ds. H. A. AMSHOFF, Woorden uit den Bijbel voor elken dag van 1856, met Aant. 16e Jaarg. 25 Cts.

En te zamen met **J. B. WOLTERS:**

J. J. A. GOEVERNEUR en **W. HECKER**, Vlaamsche Poëzij. Bloemlezing uit de Vlaamsche Dichters. Ingenaaid *f* 1,90. In blaauw Linnen *f* 2,50.

En met **J. OOMKENS Jzn.:**

Dr. G. A. STRATINGH en **G. A. VENEMA**, De Dollard, of Beschrijv. van dezen Boezem der Eems. Met Kaarten. *f* 4,00.

ALOM VERKRIJGBAAR:

DE CORRESPONDERENDE SPOORWEGDIENSTEN.

GUIDE VOOR SPOORWEGREIZIGERS,

bevattende onder anderen, **de gewijzigde Dienst** op den **RIJNSPOORWEG** tot **EMMERIK**, geopend den 15den Februarij 1856.

PRIJS 10 CENTS.

Uitgave van ***G. DE GEUS*** en ***M. C. DE GRAAFF Jr.***, te ***'s Gravenhage***

*** A. C. KRUSEMAN, te Haarlem, verzendt dezer dagen:

Het Eerste Nommer

VAN HET DOOR HEM AANGEKOCHTE

FAMILIE MAGAZIJN.

Zedelijke Lectuur van Uitspanning tevens ter verspreiding van nuttige Kundigheden.

Prijs voor het kompleete Deel van veertig Vellen Druks, met fraaije Houtgravuren en eene keurige groote Steendruk **PREMIEPLAAT** . . . . *f* 3,60.

Daar de *Premieplaat* gereed ligt, gelieven H. H. Boekhandelaren spoedig het getal hunner Intee kenaren optegeven.

*** **TE KOOP OF TE HUUR:**

Eene BROOD-, BESCHUIT- en KLEINGOED-BAKKERIJ, op een welvarend Dorp, in de Provincie Zuid-Holland, hetwelk een burger bestaan oplevert, desverkiezende kunnen de Gereedschappen er bij worden overgenomen. De helft der Koopsom kan als eerste Hypotheek er op gevestigd blijven. Adres met *franco* Brieven, onder Letters A. D. Z., bij den Boekh. J. W. VAN LEEUWEN, te Leyden.

*** **TE HUUR,**

tegen 1 Mei e. k. of vroeger: Een HEERENHUIS, met 5 Kamers, Meidenkamer, TUIN enz., staande op een der fatsoenlijkste standen der Stad Tiel. Te bevragen met *franco* Brieven, onder Letter W., bij den Boekh. H. C. A. CAMPAGNE, te Tiel.

*** Tegen matigen prijs wordt op eene der aanzienlijkste Dorpen in Noord-Holland, eene BROODBAKKERIJ te HUUR aangeboden. Adres met *franco* Brieven, bij den Heer C. KOEMAN, te Alkmaar.

*** **TE KOOP:**

Een EZEL en een fraaije EZELWAGEN, afzonderlijk en te zamen. Te bevragen bij den Uitgever der Provinciale Drentsche en Asser Courant te Assen. Brieven *franco.*

Nieuwe Romans.

Voor Leesgezelschappen en Leesbibliotheken, zijn van de pers gekomen bij ALLART EN VAN DER MADE, te Amsterdam:

LOON, (SOPHIA VAN) **VROUWENLEED.** 2 Deelen, met Vignetten. *f* 5.

NAUTA, (A.) **ELIZABETH EDMONDS**, of DE REDDING DER IERSCHE PROTESTANTEN. Eene Episode uit de Regering van *Maria Tudor.* 2 Deelen, met Vignetten. *f* 5.

Het *Handelsblad* van 26 December, zegt van deze beide Romans het volgende:

Twee belangrijke oorspronkelijke Romans, beide berustende op geschiedkundige gronden, zien thans het licht bij de Boekhandelaars ALLART EN VAN DER MADE, alhier.

De eerste is „VROUWENLEED", door Mw. *Sophia van Loon*, reeds gunstig bekend als de Schrijfster van *„de Strijd der Deugd en de magt der Verleiding."* De nieuwe Roman der begaafde Schrijfster verplaatst den lezer naar het eerste tijdvak der groote Fransche omwenteling van het laatst der vorige Eeuw. Met behoud van de geschiedkundige waarheid, voor zoover de hoofdmomenten van dat gedenkwaardig tijdvak betreft, en bij eene inkleeding, die zich door behagelijken verhaaltrant en geleidelijken gang van vertelling en betoog gunstig onderscheidt, heeft de Schrijfster zich voornamelijk tot taak gesteld om het lot te schilderen van vier Vrouwen, die als ongelukkig slagtoffer der omwenteling vielen, en wier deugd en moed de bewondering van tijdgenoot en nageslacht wekten. Eene Vrouwenhand alleen kon, dunkt ons, het zieleleed dier Vrouwen zoo naar waarheid schetsen, als zulks in den voor ons liggenden Roman gedaan is.

De tweede Roman (in twee Deelen, even als de eerste) is van den Heer *A. Nauta*, de Nederlandsche Geschiedkundige Romanschrijver bij uitnemendheid. Zijn Werk is getiteld: „ELIZABETH EDMONDS, of *de Redding der Iersche Protestanten*"; het is eene Episode uit de Regering van *Maria Tudor*, en berust op geschiedkundige aanteekeningen, door den Schrijver vermeld. De karakters komen ons voor te zijn, getrouwe beelden van het tijdvak, waarin de hier beschrevene Gebeurtenis plaats greep.

LOON, (A. VAN) **MARIE SIMON**, of HET KASTEEL CLAVIÈRES. Eene Geschiedenis uit de Lijfstraffelijke Regtspleging. Met Vignet. *f* 2,50.

Idem. **EENE MOORDER.** Schets naar het Leven. Met Vignet. *f* 2,80.

Idem. **DE HANDSCHOEN.** Schets uit de Portefeuille eens Regters. Met Vignet. *f* 2,80.

NACHT EN MORGEN, UIT HET MENSCHELIJK LEVEN, door den Schrijver van: *„Na het Studenten-leven"* en *„De Bijhang der Geleerde Wereld."* Met Vignet. *f* 2,50.

DUBOIS, (Mr. F. G.) **DE BALLING**, LOTGEVALLEN EENER FAMILIE. Historisch Romantisch Tafereel, van het begin der Fransche Omwenteling in 1789, tot den afstand van Keizer *Napoleon I*, in 1813. 2 Deelen. *f* 5.

WILDENHAHN, (Dr. AUGUST) **MIJN VADERLAND**, Verhalen uit het Ertsgebergte, naar den 2den Hoogduitschen Druk. Opgedragen aan H. M. de Koningin-Weduwe van Saksen, geb. Prinses van Beijeren. 2 Deelen, met Vignetten. *f* 5.

*** Men is van meening om na verkregene regterlijke autorisatie, ten overstaan van den Notaris CORNELIS HULST, residerende te Oosterblokker, op Donderdag den 6den Maart 1856, voormiddags 10 ure, ten Huize van *Dirk Hulscher*, Kastelein in de Herberg *de Bruine Hengst*, aan den Blokdijk onder Oosterblokker, in het openbaar te Verkoopen: Eene hechte en kapitale HUISMANSWONING met ERVE, BOOMGAARD en zeer vruchtbare LANDERIJEN, uitmuntend geschikt voor Bouwland, staande en gelegen aan den Blokdijk gemeld onder Oosterblokker, Wijdenes en Schellinkhout, groot 13 Bunders, 1 Roeden, 60 Ellen, breeder bij geaffigeerde Billetten omschreven: de Landerijen te aanvaarden dadelijk en het Huis op 1° Mei eerstkomende.

*** **Bij P. N. VAN KAMPEN, te Amsterdam,**

ZIET HET LICHT:

KLEINE DORA,

DOOR

Charles Dickens,

VERTAALD DOOR

C. M. MENSING.

1e en 2e Aflevering, met 2 Vignetten. . . . . *f* 0,90.

In 20 Afleveringen, die geregeld maandelijks zullen verschijnen, zal dit Nieuwste Werk van DICKENS compleet zijn.

KATHARINA ASHTON.

DOOR DE SCHRIJFSTER VAN

Geertruida, *Blanche Evelyn* en *de beproevingen des levens.*

(Uit het Engelsch.)

2 Deelen compleet . . . . *f* 6.80.

„ Dit Werk is een meesterstuk van karakterschildering, van uiteenzetting der waarheid, hoe een iegelijk, wien het ernst is met zijn Christendom, beter en waardiger zijne plaats kan beslaan in den kring, diens Gods voorzienigheid hem aanwijst. De Lezer, die waarlijk smaak heeft voor iets degelijks, voor Godsdienst, gelijk het Evangelie ze kent en eischt, die zal mij dank zeggen, indien dit korte berigt zijne aandacht vestigt op dit voortreffelijk Boek." (*Godgel. Bijdr.*, 1855, N°. 8.)

JULIËN,

OF HET EINDE EENER EEUW,

DOOR

FÉLIX BUNGENER,

Schrijver van *eene Preek onder Lodewijk XIV* en *drie Preeken onder Lodewijk XV.*

(Uit het Fransch door Dr. **W. G. BRILL.**)

4 Deelen compleet . . . . *f* 9.90.

„ Het belangrijke van den inhoud zal men bevroeden, wanneer men weet, dat de Schrijver eene schildering geeft van eenige jaren uit het laatste vierde gedeelte der XVIII eeuw — die jaren, waarin *Frankrijk* den moord, aan zijnen Koning gepleegd, boette door de offers, die de hand van ROBESPIERRE velde. Is die schildering levendig? Ik aarzel niet deze vraag te beämen. Eenmaal het Boek in de handen genomen hebbende, gevoelde ik er mij zoo door geboeid, dat ik het noode sloot. Men gevoelt zich tegenwoordig bij hetgeen de pen des begaafden auteurs beschrijft — men gevoelt zich als een, die te midden der sprekende en handelende personen zich beweegt. Dr. R. C. H. RÖMER (*Godgel. Bijdr.*, 1855, N°. 9.)

SLECHTE TIJDEN.

EEN VERHAAL VOOR ONZEN TIJD,

DOOR

CHARLES DICKENS.

Uit het Engelsch vertaald door ***C. M. MENSING.***

Een Deel, met Vignet. . . . . *f* 3.60.

„ Dit nieuwste Werk van Engelands geëerden Romanschrijver, ook ten onzent zoo behartigenswaard, is een meesterstuk, dat zich niet zonder tranen laat lezen; een nieuwe parel aan zijne kroon, en niet de minste. Diep gevoel, fijne menschenkennis, bijtende scherts en onvergelijkelijke humor spreken ook hier op elke Bladzijde. Het vinde vele Lezers en kweeke ook op Nederlandschen bodem menige goede vrucht!"

Sw. (*Leeskabinet*, 1855, N°. 2.)

Te Haarlem bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.

[*Zie verder het Vervolg.*]